

УДК 347.440.3:343.4/043.2)

Годзинський Д. О., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

СЕРВІТУТИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Сервітут – обмежене право користування землею. Сервітуту з'явилися ще в римському праві, сервітутом називали таке право, як право користування чужою річчю. Найдавнішими є сільські предіальні сервітутути, суть яких полягає в тому, що вони належать власнику «панівної» ділянки. Першими з'явилися такі життєво важливі для сільського господарства сервітутути, як:

- 1) право проходу через чужу ділянку;
- 2) право проходу і прогону худоби через чужу ділянку;
- 3) право проходу, прогону худоби і проїзду возом;
- 4) право провести воду з ділянки сусіда на свою землю.

Сервітут являє собою один із видів речового права на чуже майно (ст. 395 Цивільного кодексу України, далі – ЦК). Сервітутути можуть встановлюватись не лише відносно земельних ділянок. Згідно ст. 401 ЦК право користування чужим майном (сервітут) може бути встановлено відносно земельної ділянки, інших природних ресурсів (земельний сервітут) або іншого нерухомого майна для задоволення потреб інших осіб, котрі не можуть бути задоволені іншим способом. Земельний сервітут може бути правом проходу або проїзду через ділянку, правом прокладання та експлуатації ліній електропередач, водопроводу, забору води з водойми, розташованої на сусідній ділянці, прогону худоби тощо. Важливою ознакою сервітуту є те, що він не підлягає відчуженню (не може бути об'єктом купівлі-продажу, дарування, обміну тощо), і водночас зберігає свою дію у разі переходу права власності на ділянку, щодо якої встановлений сервітут, до іншої особи. У ст. 639 ЦКУ йдеться, що договір може бути укладений у будь-якій формі, якщо вимоги щодо форми договору не встановлено законом. Законодавством вимоги до форми договору земельного сервітуту не встановлені. Водночас ч. 2 ст. 402 Цивільного кодексу України передбачає обов'язкову державну реєстрацію таких договорів, що дозволяє

зробити висновок про необхідність укладення договору земельного сервітуту письмово. Також не варто забувати про те, що договір, який підлягає обов'язковій державній реєстрації, вважається укладеним з моменту такої реєстрації (ст. 210 ЦКУ), тому вимогою законодавця про державну реєстрацію договору сервітуту не можна нехтувати.

Крім того, в договір земельного сервітуту рекомендується внести: спосіб обтяження, опис місця розташування з визначенням меж поширення права земельного сервітуту, дані про земельну ділянку, на якій встановлюється земельний сервітут, серед них площа земельної ділянки, на яку поширюється дія земельного сервітуту, кадастровий номер земельної ділянки, щодо якої встановлено земельний сервітут (за наявності), термін дії договору земельного сервітуту (сервітут може бути і безстроковим), плату за земельний сервітут (договір земельного сервітуту може бути і безоплатним), відповідальність сторін.

Вимоги щодо обов'язкової державної реєстрації договору земельного сервітуту містяться у ст. 402 ЦКУ, ст. 100 ЗКУ, ст. ст. 4, 17 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Згідно з Порядком для державної реєстрації земельного сервітуту одержувач права або уповноважені ним особи подають до відповідного територіального органу земельних ресурсів заяву про державну реєстрацію обмежень у використанні земельної ділянки та документи:

1) копію документа, що засвідчує особу власника або одержувача права на земельну ділянку, а в разі подання заяви уповноваженою ним особою — також копію документа, що підтверджує його повноваження (доручення);

2) документацію із землеустрою, яка містить план земельної ділянки та перелік обмежень її використання і наявні земельні сервітути або охоронне зобов'язання, що містить відомості про координати поворотних точок кордонів частини земельної ділянки, і обмінний файл, який подається у разі державної реєстрації земельного сервітуту щодо земельної ділянки;

3) договір про встановлення земельного сервітуту (кількість примірників договору повинна бути на один більше, ніж кількість сторін договору);

4) копію реєстраційного номера облікової картки платника податків (ідентифікаційного номера) згідно з Державним реєстром фізичних осіб-платників податків та інших обов'язкових платежів — для фізичної особи, ідентифікаційний код згідно з Єдиним

державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер — для юридичної особи;

5) документи про внесення плати за надання послуг.

Розмір плати за державну реєстрацію обтяжень земельної ділянки складає 97 грн згідно з Постановою КМУ від 1 серпня 2011 р. № 835 «Деякі питання надання Державним агентством земельних ресурсів та його територіальними органами платних послуг». У разі державної реєстрації земельного сервітуту, встановленого на частини земельної ділянки, із заявника стягується плата в розмірі 60 грн. Строк державної реєстрації земельного сервітуту становить 14 календарних днів від дня подання документів.

Література

1. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

3. Небрат В. В. Сервітут / В. В. Небрат // Енциклопедія історії України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?termin=Servituty>.

УДК 368.021:656.073(043.2)

Гулько А. С., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ АВІАЦІЙНИМ ТРАНСПОРТОМ

Перевезення матеріальних активів транспортними засобами може в окремих випадках призвести до збитків їхніх власників, що зумовлює потребу страхування вантажів. Суб'єктами цього виду страхування можуть бути юридичні та фізичні особи, які є вантажовідправниками або вантажоодержувачами. Від того, хто з них укладає договір страхування вантажів, залежать умови переміщення їх, юридичні права і обов'язки сторін.

Договір страхування «за всі ризики» означає відшкодування збитків від пошкодження чи повної загибелі всього або частини майна, що зумовлені будь-якими причинами (за винятком